

Megjelenik a lap **Temesvá-**
rott minden kedden.

Előfizetési díj akár helyben,
akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp.

Fél évre 3 ft. pp.

A helybeli előfizetők a lap ház-
hozfordásáért rendelést tehetnek
a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros,
bécsi utca 69. szám, első emelet.

DELEJTÜ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Előfizethetni helyben a szer-
kesztőségnél, vagy a helybeli könyv-
kereskedésekben; vidéken min-
den cs. kir. postahivatalnál a szer-
kesztőséghez utasítandó bérmentes
levelekben.

Hirdetések minden közhasználat-
ban lévő nyelven fölvetnek. A
beiktatásért minden három hasábos
egyes sorért 4 p. krajcárnyi díj szá-
mitatik.

Kiadó hivatal: belváros, el-
nöki utca 62. szám Heil Adolf
könyvvelvonálozó intézetében.

Kedd, augustus 17. 1858.

7. szám.

Első évi folyam.

Proudhon levele egy műlovarnőhöz *).

Proudhon levele, mely nyomtatásban jelent meg,
az irodalom és művészet világában napi beszélgetés
tárgya.

Már azon tény, mely ama levelet előidézte, igen
picant természetű. A Hippodrom szép műlovarnője N.N.
kisasszony, ki eddig úgy élt, mint műlovarnő — kivált
ha szép — élni szokott, egy fényes estély után válik
rögtön málává, elmélkedik javulás-, erény- és erköl-
csiségről, és a helyett, hogy lelkiatyához folyamodnék,
papirt és ténztát kezébe véve, ír Proudhonnak, kérve őt,
adna neki utasítást, mit tegyen, miszerint jövőre jámbor
és elégtűlt életet folytathasson. Ez eset nem költött,
de tény; a műlovarnő ezen bűnbánata azonban valódi
kifolyása-e jobb hangulatának; vagy pedig Proudhonhoz
írt levele csak elménckedés, s gazdag imádói dőre öt-
lete, minek folytán a híres socialistától választ kicsal-
hasson, melyben az magát nevetségessé tegye? Legyen
bár mint, Proudhon ur mint elmés ember ügyesen vo-
nult ki a cselből, e következő nyilvános levelet intézve
a valódi vagy színlelt bűnbánóhoz:

„Asszonyom!

Valóban nem tudom, mint vélekedjem ön eredeti
leveléről. Balga szeszély rohama volt-e, mely az esz-
mét idézte elő önben, egy szegény családátya okossá-
gát megkísérteni, ki hirnevénél, melyben részesül sok-
kal csekélyebb, vagy volt-e azon legyőzhetlen elgyen-
gülés, mely a mámornak keserű következtése, s mely
ön helyzetében oly szokásos? Levele félig kétségbeeső
félig gúnyos hangulatánál fogva igazán nem tudom, mit
tartsak fölőle, és a világot, miben ön élt, sokkal ke-
véssé ismerem, hogy tudhassam: mi szólhatta meg
agyát egy hippodromi régi műlovarnőnek.

E bizonytalanságban önt fogom utánozni, én úgy
válaszolandoz kérdéseire, mintha csak valók volnának,
s egyszersmind úgy fogom tollam zaboláját kezelni,
mintha ön inkább nevetni, mint megtérni szándékoznék.

Akarjunk tehát néhány elv felett szemlélt tartani.

*) Köszönjük Slachta Lajos urnak a közlést; tudtunkra e
levél még egyetlen magyar lapban sem jelent meg. Szerk.

Ön mondja, miként oly kevésbé hisz a férfiak eré-
nyébe mint az asszonyokéba.

Ezen legkevésbé sem csodálkozom azon élet után,
mit ön folytatott. De mellőzve minden ember gyűlöle-
tet, és a szigorú erkölcsant, van mégis asszonyom,
erény szintugy mint egészség. Átaljában nézetem sze-
rint az erény semmi egyéb, mint a szív egészsége, va-
lamint az egészség a test erénye. Száz közt, mit gon-
dol ön, mennyi személy tökélyesen egészséges? Öt,
talán három sem, s erre legjobb bizonyíték az, misze-
rint kevés ember találkozik, ki egész életén át nem lett
volna beteg, s csak vénség miatt halt vala meg. A
test egészségtelensége tehát a mostani emberek szoká-
sos állapota, dacára azon százezer úgy nevezett egész-
ségesnek, kiket az évenkénti országrajzi rovatok elsorol-
nak, és dacára a szép hölgy sokaságnak, mely városaink
és falvainkat megtölti.

Már most hajló lenne-e, asszonyom, egy tökélyes
egészség ritkasága miatt magát az egészséget általános
kétségbe vonni? Föltenné-e, hogy a betegség termé-
szetes és szabályos helyzetünk? Tekintené-e azok ke-
vés számát, kik jól érzik magokat, képmutatóknak? és
következtetni-e innen, miként meleg, hideg, nedvesség,
rendetlen ételmi szerek s a t. tekintetében egészen a
véletlenre kell bízunk magunkat?

Bizonyynal nem; sőt inkább mondatja bizonyos va-
lami velünk, miként az egészség törvénye az élő lény-
nek, és alapját teszi életünknek, miként ha ezt elveszt-
jük, igyekeznünk kell azt visszanyerni, vagy pedig lom-
haság és elgyengülés által magunkat megölni hagyni.

Igy van ez az erénnyel is; mindenütt fen áll
valami kevés belőle, tökélyesen nem áll az sehol fel.
Én nem tudom asszonyom, kinek köszöni ön fogalmait
az erényről. Talán mint fiatal leányka valamely zár-
dában tette azokat magáévá.

De szintugy, mint élete, egészsége, sőt ereje is
van önnek; azonképen merem hitemmel erősíteni: hogy
él még önben erény, s csak gyöngeségei miatti boszan-
kodás s kedvetlenség, és tévedéseiből eredt bántalom
nem hagyák azt észrevenni.

Hagyjuk el a Magdolnákat, és az ártatlanság, bün-
bánat előképei lehető más nevezeteit; én azt állítom,
létezik önben erény; van erre kitűnő adatom, és ez ön
mély vágya még több erényre hasonló amazéhoz. Szerk.

üdülés útján lévén, örömet még tökélyesebb egészségre vágyik.

Gondolom, ez első elvet nem igen fogja kétségbe ejtőnek tekinteni: rajta tehát, im a másik, mire szintén kikérem figyelmét.

Tény az, miként állatok — legyen ön nyugodt, beszélék összehasonlítás nélkül — sem unatkozás, sem kétségbeesés, sem valami más oly erkölcsi betegségnek nincsenek alávetve, minő következése szokott lenni az erkölcsi egészség elvesztésének.

Ennek oka az, hogy az állatok az emberekhez képest sokkal kisebb szenvedéllyel követik az ösztönt, s a természet megváltozhatatlan törvényét, s így nem forognak veszélyben a súlyegyent, a lélek ezen egészségét, mi nélkül mi emberek nem élhetünk, elveszteni.

Ez oldalról védve van az állatok létezése maga az állatiság által. — Én nem mondom az állatokat gépeknek, de mondom erkölcsi értelemben a magasb életre vonatkozólag, mely sajátunk, miszerint az állatok csakugyan lelketlenek.

Hova célzok e természet történeti elmélkedéseimmel? át fogja ön látni azonnal: A természet tele van hasonlattal, az állatok példájára azon emberek, kik komoly, sőt köznépi tárgyakkal foglalkoznak — mert az, mit közönséges ember komolynak nevez, a művészre nézve köznépi csak — ez egyének, mondom, munkások, kézművesek, tudósok, hivatalnokok s a t. nem ismernek unalmat, vagy legfeljebb kis mérvben. Ezek nem éreznek unalmat, s így unatkozást sem, levertséget, és mindazon jelenséget, mi az ember romlottságára mutat, kivéve ha mindennapi szokásos teendőiből kilépve, henyélésre, vigadásra, és kicsapongásra adják magukat.

Ha már ezen egyének állatok, úgy ön asszonyom és hippodromi többi társai, valamint mindazon henyélők, kiknek társaságában él, talán kiváltságolt nemes teremtmények és az alkotás királynéi?

Nem hiszem, hogy erre igennel felelend, mert sejteti, mit válaszolhatnék önnek.

Ugyanazért áll e következő tény: a munka, a tanulmány, és üzlet emberei, mindazon lelki erők, mik küzdenek, az unalom és bűnnek, melyek ezekkel járnak, legkevésbé alá vetvük: ellenben azon emberek, kik játszanak, mulatnak, henyélnek, enyelegnek, tulszerelmeskednek, kik álmodoznak, „élnek“ esznek, táncolnak és dalolnak, a költők, művészek, ezen egész világ, mely magasban helyzetten hiszi magát, szánva van könyörület nélkül a kicsapongásra, undorra és szégyenre mi a halálnál is rosszabb.

Még egy kis türelem asszonyom, azonnal berekesztendem.

Találók levelében egy különös kifejezést, mely önt teljesen visszatükrözi: „becsületes családból származva, derék polgári férjhez mehettém, magzatot szülhettem volna s a t., de féltem az unalomtól, s bizonytalan létezés sorába vakon vetettem magam.“

És itt asszonyom nagy döreséget követett el; de mivel annak nem egyedül oka ön; úgy a baj nem minden gyogyyszer nélküli.

Minden csalódásainak első oka az emberi méltóság körüli érzelme, oly érzélem, mely kibékíthetné önt önmagával, s bátoríthatná önt. Szabadságról igen nagy mérvben van önnek öntudata, és az egyhangúság s szolgaság iszonyatáról, mit a természet ránk rótt, s mi e szóba „munka“ össze-vonható.

Én hibáztatom önt, asszonyom, ezért, hogy a munka törvényét félreismerte, melyhez képest azon ösvényt követhette, melyen atyja járt; de dicsérem az okból, miszerint zavart modorban bár fel fogva: miként, midőn a munka törvényének alávetjük magunkat az emberi létezés aljasságait le kell küzdenünk. Hibája a volt, hogy e két dolgot egymástól elválasztotta: Munka és szabadság, munka és művészet, munka és szerelem. Így szólt önmagához: én ezen szolgai munkát s mind ezen köznépiségeket, mik a közönséges élethez kötvék, elhagyandom, s magam kizárólag a szabadságra, művészetre és szerelemre szentelendém. És úgy lett szabad, művész és szerelmes nővé, szenvedélyes, és ábrándozó lényé, mely az ábrándozást és szenvedélyt egész a kimerülésig üzi.

Az eredmény tudva van ön előtt. Mig egyedül a szépet és az eszményest követte, azalatt a nyers és aljasig jutott: szabad egyén helyett rabszolgává tette magát, és a hiuság, művészet és szerelem élvezeteit, semmi komoly, alapos, élő, és erőssel nem támogatva, ezek nem eredményeztek mást, mint piszkot, ürességet és lealáztatást.

Mit kell most tennie? kérdi tőlem.

Itt asszonyom, meg nem győzhetem önt többé sem eszes okok, sem saját tapasztalása által, miután a szabályos élet feltételei alól önkényt kibujt.

Én csak annak igazságát igazolhatom, mit imént mondtam. Vagy követni, vagy megvetni fogja ön tanácsom; ettől függ élete vagy halála, és mi ennél még több, mint mondtam, a becsület, vagy becsstelenség.

Ön huszonnyolc éves, élete első korszaka elenyészett, fenmarad még másik időszaka; egy nőkor huszonnyolctól negyvenig, — e még jövője.

Mindenek előtt hagyjon föl mindennemű szerelemmel. Első mit tennie kell az, hogy magáénak mondassa ön magát, mert eddigelő szerencsétlenül csak mások rabszolgája volt. Kezdetben nehézséggel kell küzdenie, legyen tehát türelme, mert mentől nehezebb a küzdés, annál édesebb lesz a diadal. Kell, hogy sajátjának és erősnek bírja magát; érti-e ön, asszonyom, mit jelent az, magát szabaddá tenni, testileg és lelkileg nemesbűlni, érzékeinek ura lenni, szóval azt, mit tisztaságnak nevezünk. Előélete méltatlan volt, jóvá teheti még azt, még tisztává válhatik.

Két év legalább kívántatik, hogy ily életet folytasson. A kísértés nagy lesz. Azok, kik ismerték önt, látni fogják megváltozott életmódját, azok, kik jelen életmodorát észreveendik, értesülnek nyomdokairól előéletének. Mindnyájan fogják azt picant-nak találni, győzelmet kivívni önnél, s mindent fognak elkövetni önt leigázhatni. Ne gyengüljön el, vagy minden van veszve!

vesse meg azokat, kik nevetségessé fogják tenni akarni; észre fogja venni, emberi szivismerete hiányában is, miként gúnybeszédjük alapja inkább boszankodás mint erényrei buzdítás lesz. Egy műlovárnő elhagyja szeretőit, mielőtt ezektől ő maga elhagyná; hiszen ez megbocsáthatlan!

Ezen feltétlen önmegtartóztatás mellett rendelék önmunkás és mérsékelt életmódot. Ne tegyen az érzékiségnek semmi engedményt, és ne gondoljon mit sem az egyszerű és sovány háztartással. Ez az, mit a lelkiatyák önsanyargatásnak neveznek, s ezt nem annyira azért tanácslom, mintha az ilyen életmódban valami igéző erény léteznék; hanem az okból, mivel így lassanként oda jutand, hogy természetét fékezni fogja tudni, s egész lényét mintegy átszellemíteni.

Nem tudatta velem ön: mi eszközökkel bír élete fenntartására; de legyenek bár minők azok, kell, hogy komoly foglalkozáshoz nyuljon, s kell hogy szemei előtt pályát tartson.

Van sok esze, sőt szelleme, gáncstalan helyesirása, nem szólva egyéb lelkiadományiról, miket nem ismerek. Mije sem hibázik, s a komoly életben még kitüntetheti magát.

Képzelve, mintha szigetre vett Robinsonként léteznék a társadalomban, azon kevés jövedelemmel, mi vagyonától felmaradt. Robinson helyzetében meghalt vala-e ön gyáván a tengerparton inkább, mintsem dolgozzék, valamint amaz tette huszonöt év folytán? rajta tehát, ön jobb Robinsonnál, s nálánál jobbat tehet.

Övakodjék a regények és költemények olvasásától, képzelő tehetsége erősítőbb és tisztítóbb élelmezést igényel.

Olvasson történetet, utazási rajzokat, és földleírást, sőt nem bánom tévedjen el egész a bölcsélet-tanig.

Szóval, fenmaradván önnek mindaz, mivel önt mint művésznőt a természet megáldotta, munkálkodjék e mellett, foglalkozzék, vállalkozzék valamire, hol magával hozva művészi tehetségét, munkáját s foglalkozását megneemesítheti s megszépítheti. Ön nem kedvel háziasságot, és gazdászatot. De tudja-e, mi sok lelkihetség szükséges nőben, érdekes háztartást behozni? vagy azt hiszi talán, mintha fazék, serpenyő s a t. undorítóbban kezelhetők mint a festék és ecset?

Kérdendi: mi vége leszen mindennek? mi azután? önnek, asszonyom, biznia kell bennem, miután lelki orvosául fogadott.

Kezdje ez életmódot, s folytassa azt szilárd határozattal tovább, s majd midőn üdülése haladandott, megmondom: mi tevő legyen jövődében? a közös élet magasb célját kijelölendém önnek, azon célt, mely szerencsését megállapítandja, ha azt egész erejével elérni törekszik.

Üdvözlöm önt, asszonyom, becsüléssel és hódolattal Proudhon.

Levelezések.

Körös völgyéből.

Megtisztelő felszólítása folytán sietek néhány adatot közleni az Arad megyei gyönyörű Körös völgyének ismertetéséhez.

Olvasóimat minden bevezető szószaporítás nélkül e Körösvölgy kellő közepébe vezetem, mint a hol az ismeretre méltó tárgyak mintegy készakarva összehalmozva tűnnek elő.

A mint az utazó a sokszorosan történelmi emléktől Világosvárat háta megett hagyja, csakhamar Szöllös alá ér, hol a Fehér Körösből vezetett József-nádor-malomcsatorna, hallhatlan Beszédesünk e remekműve vonja magára, vonal-szerű folyásával s palotaszerű malmaival, a figyelmet. Az első malom, melylyel itt találkozunk, a kisdied Szulkowszky hercege, a roppant vagyonáról elhírlt néhai b. Dietrich egyetlen örököse.

A második malom, a csodálatos alaku s minden bizonynyal őskorbeli vulkán Mokra nevű hegy tövében özvegy Atzél Sándorné birtoka. Itt már több időt engedhetünk magunknak a körülszemlélésre. Betérhetünk a most nevezett köztisztelőben álló s jótékony-ságáról ismeretes asszony-ság gyönyörű kastélyába, hol magyar vendégszereteten kívül, sokoldalú műveltséget s szíves készséget találunk a vidék nevezetességeinek megismertetésére.

Az említett és általam makacsul vulcanicusnak tartott Mokra aljában gyönyörű szőlők terülnek el, melyek az ország borgazdaságát évenkénti 15—20 ezer akó borral szaporítják. E bor ugyan nem lachryma Christi, de kitűnő finomsága, inkább u. n. péc-senye- mint asztali, jó, erős bor. Jóságáról kezeskedik a többi közt azon körülmény is, miszerint ez volt a legelső beültetett szőlőhegy e megyében. Mint virágzó szőlőhegy említetik ugyanis Mokra már 1214. kelt királyi oklevelekben.

De a jó bornak jó pincére is van szüksége. Van is e hegynek a kastélyra néző oldalában egy roppant nagyságú sziklapince, mely kettős kereszt alakra egészen sziklából vágva, oly tágas, hogy benne négyes fogatu kocsis is kényelmesen járhat; s melyben szokatlan nagyságú hordók rejtegetik a jó mokrai nedvet. E pince, s hozzá egy legszebb fekvésű szőlő máig is Rákóczy nevet visel; hihetőleg azon időből, midőn ezek s a szomszéd Boros-Jenő ezen fejedelmek tulajdona s lakhelye volt. Most mindkettő az Atzél család birtokaihoz tartozik.

A fentebb érintett kastély háta megett egy mintegy 100 holdas tölgyfa park terül el, mely azelőtt még terjedelmesebb levén, vadaskert gyanánt szolgált, és hol még ezelőtt 12 évvel ritka szarvas példányok legelészték. Sajnálani lehet a vadaskert megszüntetését, mert alkalmasabb hely e célra nem is képzelhető. A park nagy része ugyanis: egy jókora magasságú granit-hegyen terül el, melynek aljában az érin-

tett malomesatorna hömpölyög, s így a vadnak hegyet, völgyet, árnyat s napsütötte tereket, sziklát, friss vizet s a t. nyújt, mind oly előnyök, melyeket egy helyre varázsolni nem mindig lehet.

E parknak nyugati végében látható egy kövel kirakott kút, melynek vizét mesés gyógyerejűnek mondák e század elején, midőn azt az akkori birtokos, néhai status-conferentialis tanácsos, Atzél István, ásatá, s vizét a vele egykori híres vegytanár Kitaibel Pál által vegykémlet alá véteté.

Ettől nem messze ássatott a mostani birtokos aszszonyság által, néhány év előtt, egy második, új kút, melynek vize az előbbenivel úgy látszik sokban meg egyez, míg sokban attól el is tér; mindenesetre mind a keltő figyelemre méltó sajátosságokkal bír.

Nem akarom olvasóimat Kitaibelnek előttem fekvő eredeti és sajátkezű latin értekezésének közlésével fárasztani; csak annak általános érdeklélő rövid kivonatára szorítkozom, mely világot képes deríteni ezen ásványvizek fontosságára és jelességére.

Kitaibel e vizek physikai sajátosságait így sorolja elő. 1. A víz folytonosan és erősen ömlik forrásából, úgy hogy azt legszárazabb időben is több ember alig képes folytonos munkával kimeríteni. 2. Azok, kik a kutba annak tisztítása végett szállottak, sokáig ben nem maradhattak, részint a hideg, részint a kifejezett fojtó lég miatt. (Ugyanez történt az új kúttal is, melynek egy ember még áldozata is lőn, kit nem elég gyorsan hoztak föl a kútnak fenekéről; mint ezt tisztelt barátom Dr. Poor az „Orvosi Hetilap”nak 28. számában ez ásványvízforrásról szólván, megjegyzi.) 3. A víz egészen tiszta, átlátszó, s csak nagyobb mennyiségben mutat némi fehéres színt. 4. Frissen izlettetvén gyenge szagot vehetni rajta észre, olyan formát, mint milyen a vasoldaté szokott lenni. A kút körül kénsszag is érezhető, mit ugyan Kitaibel a kiásott sárnak tulajdonít; néha hasonló kénsszag az egész területen uralg. 5. Ize a víznek eleinte savanyos, melyet nyomban egy kitűnően összeszorító, fanyar is követ. Kitaibel ezen izezt a vasoldatnak, Dr. Poor ellenben a nagymértékben jelenlévő timsónak tulajdonítja. — A víz vegyalkatrészeit végre Kitaibel így sorolja elő: szénsav, kénssav, vas, mész, magnesia.

Ha már elég türelmesek voltak olvasóim az ó-kutnak fentebbi elég hosszadalmas leírásán végig menni: gondolom nagyobb érdeklélő olvasandják az új kút vizének a vegytudomány mostani állásához képest történt meghatározását, melyet érdemes barátom, Dr. Bódogh b. jenei kórházi orvosnak hozzám intézett becses leveléből van szerencsém közölhetni; a levélnek idevágó része így hangzik: „Ígéretemhez képest közlöm a mokrai forrás vize fölött még múlt évben tett fölületes és rövid vizsgálatom eredményét; megjegyezvén, miszerint vizsgálatom nem felel meg szigorúan a kellő vegytani vizsgálat fogalmának, mert én csak legfőbb alkatrészeit akartam a víznek kiismerni, hogy tudjam, mit ér az, és hová osztályozandó? Másodszor, hogy valószínű, miszerint a Kitaibel által megvizsgált víz, az

általam megvizsgálttal nem ugyanaz. Physikai tulajdonaira nézve: a víz színe barnás, szaga kellemetlen, záptojás szag, ize nagy mértékben fanyar, összehúzó, tenztás. Vegytani alkatrészei:

Kénssavas timsó — feltűnő nagy mennyiség.

Kénssavas vasélecs — jelentékeny mennyiség.

Szénsavas mészélecs — kevés.

Szénsavas keserélecs — kevés.

Szikhalvag — nyomai.

Keserhalvag — nyomai.

Ezen alkatrészek minőségét és mennyiségét tekintve véve: nevezett víz: a timsós-vasgálicos vizek osztályába tartozik, a hol is egyike: a legdúsabbaknak. Hazánkban ezen vizek között a parádi, erdőbényei a legkeresettebbek mint fürdőintézetek. Ezeken kívül ismeretes források: Sári-Sáp, Mogyorós, Borostyánkő s a t.

Ezen vizek hatása főleg: erősítő, zsongító és vér-vegyet javító. Különösbbe jótékony ezen vizek hatása:

1. A csúsz és köszvény bármi alakjában és bármi elüdült legyen az.

2. Nőbajokban, milyenek: méhvérzés, méh és méh-hüvely folyás s a t. s főleg ott, hol a haj oka a takonyhártya pettyhüdségében rejlik.

3. Vízlelethajtó hatásuk lévén, a vízkóros bántalmakban igen sokszor kitűnő gyógyerejük van.

4. Inzsugorodás, idült ficamokban.

5. Különféle bőrkiütegekben csodás hatásuk van.

Ezen vizek sokkal kisebb mértékben karoltatnak föl, mind a külföldön, mind honunkban, mint azt érdemelnék; hatásuk köre oly kiterjedett és mondhatni biztos lévén. Igen sokszor ott, hol a leghősiesebb gyógyszerelés nem hatott sikerrel, ezen vizek használata javulást eszközölt, mint ezt jeles hydrologusunk Dr. Török, pályamunkájában a parádírol mondja. Röviden ezek volnának, miket elmondhatnék a mokrai vízről, miután vizsgálatom nem volt olyan, hogy annak alapján szabatosabbat adhatnék elő.

Eddig Dr. Bódogh levele, melyhez én részemről még csak annyit adok, hogy a mint orvos és emberbarát egyiránt jeles levélíró megnyugtatóására, de más részről a nagy közönségnek előleges tájékoztatására is állithatom: miszerint alapos remény van hozzá, hogy a birtokos család az idő- és üzletviszonyok jobbrafordulával nem késendik a szükséges lépéseket megtenni, hogy ez ásványvizek, egy föllállítandó fürdőintézet után, közhasználatúvá tétessenek. Ez annyival inkább remélhető, mert kétséget nem szenved, miszerint ez egyike leendő a leglátogatottabb fürdőhelyeknek. Kies fekvése az Arad-erdélyi országúton, nagyszerű hegy és százados park aljában, terjedelmes szőlőhegyek tözsomszédságában s a t. ritka előnyei leendőnek e fürdőhelynek. Nem is említve, hogy a tulajdonkép nem beteg, de unatkozó közönség szórakozására is alkalmas leendő; s nem megvetendő azon körülmény sem, hogy a most leirt kutakhoz csak néhány száz lépésnyire levő pusztán akárhol ássanak kutat, az mind a legjobb, iható sava-

nyuvizet tartalmazza. E kutakat most a pusztabérleő gulyája élvezi csak; de nem is emlékeznek reá, hogy e gulyában valaha beteg darab találkozott volna.

De tán sok is volt már a vízből. Menjünk tovább.

Már messziről vonja magára figyelmünket Boros-Jenő, az Atzél család székhelye, honnét az előnevét is veszi.

Jobbra mindjárt egy szép és terjedelmes épület tűnik szemünkbe. Ez az új járási kórház és szegényápoló, melynek alapítói közt első helyen állanak: a már tisztelt Atzél Sándorné, s utána a fiatal, de máris köztisztelteletet kivívni tudott Atzél Péter, kire majd Sikulánál különösebben leendő alkalmunk visszatérni. Az intézet harmadfél év óta áll fenn, s néhány százra megy évenként azok száma, kik itt ingyen tápot és gyógyítást nyernek. Adja Isten, hogy minden járásnak előkelőbbjei hasonló lelkesedéssel s áldozatkészséggel karolják fel a szenvedő emberiség ügyét, hogy annak mentől előbb hasonló diszes menhelyet nyissanak. A suum cuique elv szerint lehetlen említés nélkül hagynom Pópa György akkori b. jenei szolgabíró: mert egyedül az ő érelyes tevékenységének köszönhető, hogy az illetők áldozatkészsége gyümölcsözővé vált s az intézet tetteleg létesült. Balra báró Atzél Istvánnak 120 holdas parkja s csinos kastélya mutatkozik, hová minden szenvedélyes pomolognak betérni ajánlom, mert a báró ritka gyümölcsösében az alma, körte, barack s a t. gyümölcsfák száz meg száz s legritkább fajaira találánd, melyeket a tisztelt birtokos ur temérdek költséggel a világ minden részeiből meghozat s követésre méltó buzgósággal tenyészt. Majd a r. kath. új templom emelkedik ki tiszteletparancsolólag a tágas főutca és tér közepe felett. Ezen, az Atzél családi sírbolt felett emelkedő új templom építői: szinte a fentisztelt özvegy s a derék Atzél Péter. A templom melletti új és tetszetős r. kath. iskola alapítói között, ismét Atzél Péterrel találkozunk, ki ahhoz a maga részéről 1000 pírattal járult. Távol vagyok tőle, hogy ezek elősorolásával a tisztelt jótévedők ismert szerénységét sérteni akarnám, de lehetlen e vidék szembeötlő ujjászületését az ő neveiktől elválasztani. Valóban Boros-Jenő a phönixet juttatja eszünkbe. Hajdan az erdélyi fejedelmeknek annyira virágzó lakhelye volt, hogy még aranyműves céhhel is birt; majd elpusztulván, csak e század elején kezdé ismét új életre kelni. Most már mondhatni, virágzásnak indult. Bizonyítják ezt a már fentebb előszámlált új intézeteken kívül a szolgabírói, adópénzügyi s a t. hivatalok; a posta, gyógyszerár, kávéház s a t.

Érdekes szemle-tárgyak a Körösön túl: a régi vár, melynek belseje, vagyis a szorosan nevezett várkastély, dobogós kapujával, öblös négy tornyaival s a t. még majd csak nem teljesen meg van. Továbbá a régi r. kath. templom, mely a törököknek mecsetül szolgált, s melynek magasra nyúló karsu minaret tornya még most is büszkén tekint le az alatta álló Körös hídjára, melynek kőből épült hídfője még e század elején fenállott. A r. kath. templomról lévén szó említést érdemel, hogy a boros-jenei plebánus hajdan a magyar primás közvetlen törvényhatósága alatt állott, mi a hely akkori fontosságára nem kis fényt derít. (L. „A magyar primások“ cikkeit a „Magyar Sajtó“ 1858 I. számaiban.)

Nem akarom olvasóimat a vár viszontagságainak tudós elsorolásával fárasztani. Csak azt említem meg röviden, miszerint az fekvésénél fogva, az Erdélybe vezető Körös völgy kulcsául szolgálván, igen fontos vala. Hazánk nagy részével ez is török kézre esett; s a falai alatt vívott csatákban a honszerelm és hősiség nem egy antik példája maradt reánk kegyeletos őrizés és okulás végett. A várnak török elleni védelmezésében kitűntek: Borbély György és később különösebben: Petneházy. A töröktől Heister vette végképen vissza 1686-ban. Felebb mondtam már, hogy az utóbbi században Rákóczyak birtoka és gyakran lakhelye volt. Néhány év előtt, a vár bástyái alatt folyó Körösben fürdő gyermekek, egy csinos és finom művészeti rézagyút találtak. A rajta levő lilomok és felírás XIV. Lajos ajándokául hirdeté, melylyel hihetőleg Rákóczynak kedveskedett a nagynak tartott francia király. A mindenesetre érdekes tárgy, a hazai archaeologia nagy kárára, nem tudom, az illető sáfárkodó hanyagsága vagy értetlensége következtében-e az új harangok számára beolvasztatott.

Boros-Jenőből nyugatnak egy szép fasorral környezett út vezet Sikulára, a többször említett Atzél Péter egyik uradalmába; melyet ha tekintetes szerkesztő ur is úgy akarja, egy következő levélben fogok olvasóival megismertetni.

Pest, aug. 14-kén.

Alig volt még év, melyben a tűz és jég annyi károkat tett volna, mint az idén; — mert hogy az előbb történt számos szerencsétlenségeket ne emlitem, legközelebb Révkomáromban majd 300 ház lett a lángok áldozatává, s Verbón, Baktán, s Vilmányon tett tetemes károkat a tűz, mult hó 28. pedig az ország különböző részeiben százazrekre menő érték veszett el a nemzeti közvagyonból a jég által okozott károk következtében. E napon hasonlóan, mint július 5-kén igen számos határban pusztított a jég, nevezetesen Tiszaföldváron, Kenderesen, Kisujszálláson, Csongrádon, Szegeden, Velen-cén, Budán, Új-Pesten, Káposztás-Megyeren, Báthon, Seregélyesen, P. Sülyön, Alsó-Kicsinen, B. Csabán, Gerendáson, Kisujszálláson, Törtelen, Felső-Almásán, Fejér-Bátorban, Iváncsán, Mácsán, Szinen, Rádon, P. Ráskán, Szalókon, Gyomon Csunyon, Aradványon, Lugoson s Encsencsen igen nagy és sűrű jég hullott, s főleg a dohányban igen sok kárt tett.

Noha azóta, hogy a magyar biztosító társaság keletkezte következtében általános tetemesebben alászállítottak a biztosítási díjak s főleg ama méltányosság, s gyorsaság következtében, melylyel a hazai intézet a közönség benne helyhezett s naponkint növekedő bizalmának megfelelőleg, károsultjait kárpótolta, nagy mérvényben terjedt hazánkban a biztosítási eszme iránti részvét, mégis csak aránylag igen csekély rész lévén biztosítva a tűz által hamuvá lett épületekből s a jég által elvert terményekből, roppant összeg veszett el a nemzeti vagyonból, azért, mert a gazdák a lapok, lelkészeik s előjáróik (mert ezek buzgó tevékenységét lehetlen hálásan el nem ismerni) intései következtében elmulasztották igénybe venni a biztosítás jótékonyágát.

Ön lapja oly vidék érdekeit képviselvén, hol milliókat érő termények vannak most szérükben és a falukban, — cél-

szerűnek vélem, figyelmeztetni mindazokat, kik befolyással bírnak a népre, hogy azt figyelmeztessék, mily könnyen lehet a láng áldozatává összes termésük. — A magyar biztosító társaság a gabona készletek biztosításánál is tetemes kedvezményeket nyújtván, a gazdák aránylag igen jutányos áron biztosíthatják magukat a lángok által okozható kár ellen, — valamint a dohány és szőlőtermesztők is ezen intézethez járulván, oly kedvezményekben részesülnek, minőket eddig egy

intézet sem nyújtott, s mint az eddigi tapasztalás igazolta, az a ki a hazai biztosító intézet jótékonyágát igénybe veszi, biztos lehet, hogy a lehető legrovidebb idő alatt, méltányos s igazságos kárpótlásban részesül.

Ez alkalommal figyelmeztetjük a közönséget arra is, hogy a magyar biztosító társaság még ez évben életbe fogja léptetni az élet biztosítás minden ágait, s miről, ha megengedi ön, később tüzetesebben fogok szólani becses lapjaiban.

R.—y. G—v.

T Á R S A.

Az achemenidák utóda.

Irtá

T h ö b e y.

(Folytatás.)

II.

Szaszán el volt temetve; a mágus, miután elénekelt a halottas dalokat, eltávozott épen oly észrevétlenül s oly megfoghatlan módon mint érkezett; de ha valaki figyelemmel kísérte volna mozdulatait, észrevehette volna, hogy az alatt, míg a persák a kelő nap felé fordulva, térdelve üdvözölték azt, ő egy közellevő pálmaerdőskébe sietett s itt egy felnyergelt öszvérnek, melyet hihetőleg érkeztek rejtett ide s kötött egy fatörzshöz, kötőfékét eloldva, hátára veté magát s gyorsan távozott nyugot felé, faluról falura vándorolva s mindenütt rejtett értelmű jóslatokban szórva a lázadás magvát a nép közé.

Midőn a persák reggeli imájakat végezve, felkeltek térdelő helyzetükből, csodálkozva vették észre, hogy a mágus eltűnt.

Hová lett a mágus? mondá Kozrev, egy óriási testalkatu persa.

E mágus nem földi lény volt, szólta Bámán, a falu vénjeinek egyike, ő Ormuzd követje volt, ki azért szállott le az égből hozzánk, hogy tudunkra adja, ki lesz szabadítónk. Te Ardesir, te vagy Ormuzd választottja; ne tévóvazz tehát s ragadj fegyvert s vezess bennünket zsarnokaink ellen.

Oh bátyám, ne sietted a végzetet, felelt Ardesir, ha a sors akarja, hogy felszabaduljunk, úgy meg fog az történni a nélkül is, hogy arany álmak által elvakítva megkísértsük a lehetetlent. Mit tehetnénk mi, negyvenen vagy ötvenen, mert több fegyvert fogható férfi nem kerül ki Kurusgerdből, mit tehetne e maroknyi nép a parth királyok roppant serege ellen? hisz egy szatrapa testőrsége is széjjel verne bennünket.

Megfordított világ az, hol az öregek lelkesedve s az akadályokat nem tekintve törekednek a cél felé s az ifjak hidegen és fontolva gondolják meg a teendőket s okoskodva számítják fel az akadályokat. De ne tarts gyermeknek Ardesir s ne hidd, hogy az, mit mondtam, kivihetetlen. Lásd, hajam ősz, öreg vagyok, s hosszú életemen át sokat tapasztaltam, s ha egyebet nem is, a persa népet ismerni tanultam. Azt mondád Ardesir, hogy Kurusgerdben negyven, ötven fegyvertfogható embernél nincs több. Ez igaz, de nem csak Kurusgerd népe nyög a parth iga alatt. A körülfekvő falvakban szintugy ismerik származásodat mint itt; szomszédainkra szintugy számolhatsz, mint reánk, s ha a hír vizsgálgoztatni fogja az országban, hogy egy bátor csapat élén Achemenida áll, ki Cyrus kardjával kezében küzdi vissza ősei trónját, akkor Persis férfiai zászlóid alá fognak gyűlni s nem

lesz egy is, ki fegyvert ne ragadna érted. De nem szólok tovább, mert ha nem vagy velem egy értelemben, úgy hin-nem kell, hogy Ormuzd még nem akarja, hogy kardot rántsunk, mert te vagy kijelöltje, kivel, ha a szabadság órája eljön, tudatni fogja az, kinek kezében van mindnyájunk sorsa.

Midőn Bámán elhallgatott, távoli lódobogás lett hallhatóvá. A persák arra fordultak, merről a hang jött. Egy lovas csapat közeledett a zöld síkságon. A prüszkölő mének zablái, fegyvereik s páncéljaik csillogtak a kelő nap fényében.

Parth lovasak, kiáltá Kozrev, mit jelent ez?

Mióta élek talán százszor érkezett hozzánk ily csapat, szólta Bámán, s mindig roszt hozott; majd adót szedtek, majd a férfiak közül vitték el a legjobbakat a király seregéhez. A hányszor Ardesirunk testvérei közül valamelyik elhagyta a falut, mindig ily lovasok érkezte után történt az.

A lovasok mindinkább közeledtek, már ki lehetett venni vonásaikat is.

Ez Bassakes, a szatrapa biztosa, ki tavál az adó felszedésekor is volt nálunk, szólta Bérám, egy magas, szikár villogó szemű férfi.

A csapat élén, tetőtől talpig páncélba öltözött lovas vágatott. Fegyverzete gazdagabb volt, mind az őt követő férfiaké. Kifejezés nélküli szeméről s kövér, duzzadt s tökéletesen szakálltalan arcáról azonnal reá lehetett ismerni az eunuohra. Ez volt Bassakes, a szatrapa legelső udvarnokainak egyike. Ezen ember ravaszága s aljas jelleme ismeretes volt mindenki előtt, csupán a szatrapa előtt volt titok.

Bassakes csapatjával egyenesen oda vágatott a birói lakhoz, s midőn oda ért néhány pillanatig hallgatva legeltetve kevély tekintetét az ott álló persákon, kik mélyen meghajolva s karjaikat mellökön keresztbe téve állottak.

Hol a falu bírása? kiáltá végre rikácsoló hangon.

Az én vagyok, uram, mondá Ardesir előlépve.

Halljad tehát, hogy mit parancsol a mi hatalmas urunk, Persis szatrapája: E hó huszonötödik napján tizedmagaddal, tökéletesen felfegyverkezve jelenjél meg Persepolisban, a szatrapai fővárosban, honnan e hó huszonhetedikén a szatrapa vezérlete alatt megfognak indulni a persiai hadak, leghatalmasabb urunk, a királyok királyának seregéhez csatlakozandók.

Bassakes, miután e szavakat szokott rikácsoló hangján, szemeit megvetéssel függesztve Ardesirra, elmondta s a király és a szatrapa említésénél feltestét mindannyiszor meghajtott, lovát sarkantyúba kapta s csapatjától követve elvágatott.

Néhány persa fenyegetően emelte fel öklét, s a gyermekek, kik, midőn a lovasok megérkeztek, remegve rejtőztek anyáik öltönyeire, most vígjongva ugráltak elő, nyelveiket kinyújtva a távozók után.

Nos, igazat mondtam-e, midőn állítám, hogy ily parth hírnökök mindig szerencsétlenséget hoznak reánk, szólta az öreg Bámán.

Valóban, ennél nagyobb szerencsétlenség nem érhetett bennünket, mondá Bérám; Ardesir az utolsó Achemenida, ha ő testvéreit követi, minden reményünk oda van.

Ne busuljatok barátim; Ormuzd nem fogja engedni hogy elessek, mielőtt hazámat felszabadítom.

Azon időben, melyben történetünk játszik, Irán s az Euphrat és Indus folyamok közt fekvő minden tartományok a parth nép főuralma alatt állottak. A parthok, s így egész Irán felett pedig IV. Artabanus király uralkodott. Ezen harcias fejedelem szüntelen, s többnyire szerencsés, háborukba volt keveredve majd nyugoti szomszédaival, a hatalmas rómaiakkal, majd a hindu királyokkal.

A hinduk megverettek, győzelem győzelmet ért, s a parthok mármár berontandók voltak India fővárosába, midőn Artabanus megkapta Macrinus római császárnak hadüzenetét. E hírre Artaban azonnal békét kötött az indokkal és seregét oly gyorsan, miként csak a hosszú, sivatagon átvezető út engedé birodalma keleti határáról a nyugotira, az Euphrat partjaira vezeté. Egyszersmind kiadta a szatrapáknak, a tartományok kormányzóinak a parancsot, hogy helytartóságaikból harcosokat gyűjtsenek a lehető legnagyobb számmal s ez újjal felállított csapatokkal csatlakozzanak a Mezopotámiában álló seregekhez. E parancsot kapta a persisi szatrapa is és mint láttuk sietett azt teljesíteni, az alatta álló városokból s falvakból a fegyverfogható férfiak legnagyobb részét fővárosába rendelve.

Mintegy negyvenezer ember gyűlt össze Persepolisban, a város utcáin s térein táborot ütve. Mióta nagy Sándor az utolsó persa királyt megbuktatta, nem volt ily élénk e város. A persa főurak századok óta üresen álló palotái most hadvezérek s főbbtiszték által voltak elfoglalva. — A széles utcákon hol azelőtt ritkaság volt egyszerre tíz embernél többet látni, most tolongva járt s kelt a tarka néptömeg. A lég zavart kiáltásokkal, lödöbögésekkel s fegyverzörgéssel volt betöltve; a táborozók által keskeny sikátorok hagyattak az utcák közepén az érkezők számára, melyeken szünet nélkül vonultak be utjonnan jött lovas és gyalog csapatok. Mindenütt zavar és rendetlenség; itt szilaj paripa a szél által lobogtatott zászlóktól megijedve, hányta le lovasát s törve, rontva gázol az ordító nép közt; amott két harcos veszett össze valamely csekélységen; a kardok csakhamar kirántattak s a századosok közbejötték nélkül véresen végződhetik a vita. A kapuk bolthajtásai alól kocka s pénzesörgés, a katonai gyűlésekről pedig harcúrtók harsogása s dobok egyhangú pörgése vegyült az átalános zajba.

Legnagyobb volt a tolongás a hadcsaplárok sátorai körül; kenyér, sajt, gyümölcs árultattak itt, a vevők nagy száma miatt szokatlan magas áron; de legkeresettebb s ennél fogva legdrágább cikk volt a bor.

A szatrapa palotája egy roppant kiterjedésű téren fekszik, melyen a testőrök szokták hadgyakorlataikat tartani. E tér most szintén tömve van harci néppel, bár nem oly sűrűn mint más helyek, minthogy a palota különböző kapui előtt üres helyek hagyattak. A palotából majd hírnökök jönnek le, kik, a kapu alatt reájok várakozó paripákra vetve magokat, gyorsan elvágtatnak a lovaiknak ijedten kitérő sokaság között; majd fényesen öltözött, aranypáncélos hadvezérek, kik látogatásukat tették a szatrapánál, jönnek le a széles lépcsőkön s fényes kíséretüktől követve távoznak, méltóságteljes lassaságra kényszerítve tomboló méneiket. Előttök csatlósáik lovaognak, kik ostorcsapásaik által igyekeznek uraik számára utat nyitni a tolongó nép közt.

Nem messze a palota egyik kapujától egy ifju persa állott, gondolatokba merülten támaszkodva dzsidájára; egyszerű öltözetével s fénytelen fekete páncéljával kirívó ellentétben állott az oldalán függő gyönyörű kard, melynek vészött arany toka gazdagon volt díszítve boglárokkal. Ez Cyrus kardja s az, kinek oldalán függ, Ardesir, az Achemenida.

Hogy az ifju lelke mily eszmékkel foglalkozott, könnyen kitalálhatni; gyakran s hosszasan nyugtatá bus tekintetét az oldalán függő fegyveren, melynek kezéhez juttatásával, mint hívé, Ormuzd kente őt fel nemzetek királyává s felszabadító-

jává. Ő nem érezte magát elég erősnek azon súlyos feladathoz, hogy hazáját egy hatalmas és harcedzett nép igája alól felszabadítsa. Ő tudta, hogy ez erején felül álló munkát véghez vinni kötelességében áll. De hogy? miképen? lehetetlenek tartá hivatása teljesítését; s ez nyugtalanítá, kétségbe ejté.

E gondolatok annyira leköték figyelmét, miszerint nem vevé észre, hogy háta mögött vágatva közelít egy a palota kapujának tartó lovas.

Félre az utból rabszolga, kiáltá egy rekedt hang s ugyanazon percben Ardesir éles fájdalmat érzett hátán s vállán.

Ardesir hirtelen megfordult, s tekintete egy lovasra esett, ki még felemelve tartá a lovagostort, melylyel Ardesir hátán végig huzott. A lovas, kibén Ardesir azonnal Bassakesre, az eunuchra, ismert, folytatni akarta útját, de Ardesir a legiszonyubb düh által megtízszerezett erővel ragadá meg az eunuchot övénel fogva s leemelve őt a nyeregből, oly hatalmasan sújtá a kövezethez, hogy az odaütődő páncél csörrenése, tulhangzott a néptelt téren minden zajt.

Nyomorult! egy Achemenidát mertél megütni, dörgé Ardesir.

Bassakes a roppant ütődéstől elkábulva, néhány perccig mozdulatlanul fekiúdt, de azután összeszedve magát nagy nehezen felvászorgott.

Atkozott rabszolga, sziszegé az eunuch, a szatrapa fog köztünk itélni; karóba fogsz huzatni.

Bassakes lovát vezetve távozott.

Egy százados nevetve közeledett Ardesirhez, s ennek vállára ütve szólt:

Ne ijedj meg ama eunuch fenyegetőzéseitől, ő nem fog a szatrapánál bevádolni, minthogy tudja, hogy Orofernes szereti az ilyen magadfajta keménykaru embereket, s a helyett, hogy megbüntetne, testőrei közé venne fel; Bassakes pedig, ha Orofernes szatrapának tudtára jutna, hogy ily sértést azonnali visszatörles nélkül tűrt el, azonnal kegyvesztésben részesülne, mert szatrapánk szereti a bátor embereket és megveti a gyávákat. Hanem, jámbor persa, jól ide figyelmezz arra, mit most mondok. Annak, ki Bassakest megsértette, tanácsos éjjelnappal páncélban lenni, még pedig olyan páncélban, mely a hátat is védi; és ha iszol, azzal, ki poharadba tölt, előbb mindég izleltesd meg az italt.

E percben a palota udvarán egy rézkürt zendült meg, mely jelre a szatrapa szolgálai fényesen szerszámozott, párdacos nyergű lovakat vezettek elő. Most a szatrapa aranyos páncélban, bíbor palástban, számos kísérettől követve, jött le a széles márványlépcsőkön s a kapu alatt lóra ült kíséretével, mely a hadvezérekéből, segédúrszemből s az udvari személyzet előkelőbb tagjaiból állott.

Ezeket látva a kint táborzó csapatok századosai s tizedesei, rendbe szedék embereiket s arcvonalt képeztettek. A fényes lovascsapat kivonult a palota udvaráról s a Ctesiphon felé vezető uton távozott. Ezeket az udvari szolgák követték, kik után a szatrapa hölgyei következtek hosszú sort képező hintókon, körülveve lovas eunuchoktól. Ezeket a lovas és gyalog testőrök követték.

Ezek eltávozta után a tiszték parancsszava hangzott s a persa harcosok dob- és kürtészó mellett indultak meg.

Alig két óra eltelté után az egész sereg elhagyta a várost s Persepolis utcái ismét oly üresek s csendesek voltak mint rendesen. Alig volt ember az utcákon; csak a tűztemplomok ajtóit előtt térdelt Zoroaszter néhány ájtatos követője.

(Folytatása következik.)

Művészet, irodalom.

A banya sziklája. Korrajz, írta Ormós Zsigmond. Pest 1858. Ezen regény megjelenését nem rég megemlítettük a Delejtűben. A szerző, kinek önálló művével mióta 1842. a „Véres boszú“ című regényt kiadta, nem talál,

koztunk, ezen legújabb irodalmi termékével oly annyira haldást tanusított, hogy az újabb regényben a réginek szerzőjét teljességgel fel nem lehet ismerni. Azóta nem kis mértékben emberismerővé lett, és oly íróvá, ki ama kort, melyben személyeit szerepelteti, tökéletesen ismeri. A regény színhelye a temesi bánság, kivált a Buziás melletti Szilas falu és Temesvár; lefolyásának ideje a mult század második fele. A szerző ezen regényben a babonáság átkait, és az akkori büntető eljárás kegyetlenségét, igazságtalanságát és csalékonyságát a mostanihoz képest kimutatni akarja. Szerző a történetek elbeszélését oly igénytelenül kezdé, hogy még az első kötet további fejezeteiben kételkedtünk, vajjon fogja-e a munka az olvasó figyelmét tartósan lekötöthetni. De a feszült figyelem mindinkább nő, és el nem hagyja az olvasót az utolsó lapig, — és ez véleményünk szerint a könyv nagy előnye. Történeti személyek is léptetnek fel a regényben, mint II. József császár, Ferenc lotharingiai herceg, és Vancsa Péter; érdekesnek azonban találtuk különösen azon ügyes modort, melylyel szerzőnk némely sovány, tulajdonkép csak forgácsoknak nevezhető, Temesvár mult századi vallásos, erkölcsi, közgazgatási és mivelődési állapotjára vonatkozó historiai adatokat vonzó képpé tudta összeolvasztani. Eszrevételünk csak annyiban volna, hogy e műben a gonoszság, és elvetemültség országa igen nagy, és hogy rokonszenvünk össze nem pontosulhat valamely főszemélyben, a mely erényt, nemességet, és magasabb törekvést képviselne. Albu Nicola, és Kintoreszko Anica nagyon is szenvedőlegesen jellemek, de úgy látszik, hogy szerző nem is egyes egyéniségek jellemzéseit, hanem inkább valamely időszak tömeges megismertetését akarta adni. Azt elérte, és művét méltán megilleti a korrajz nevezete. A mondatokból kitűnik, hogy a „banya sziklaja“ sok francia regényt, melylyel pedig elárasztva vagyunk, belbecsben túlhalad, és hogy ennél fogva Ormós Zsigmond ezen legújabb művét, szépirodalmunk számos kedvelőinek melegen ajánlhatjuk.

Hollósy-Lonovics Cornelia hangversenye Buziáson.

A folyó hó 7-kére Buziáson hirdetett hangverseny csak ugyan megtartatott, s noha az napon déli egy órától estveli 6 óráig, mind Buziáson, mind egész környékén, jelesen Temesvárig és Lugosig csak szakadt az eső és így sokan, a kik kizárólag a hangverseny miatt szándékoztak az nap estére Buziásra rándulni, a zápor miatt elmaradtak, — a buziai táncsterem szépen megtelt, úgy hogy a helybeli Józsefvárosi kisdédóvó intézetnek 317 pférnyi tiszta jövedelem jutott.

A mi a kivitelt illeti, az mindenkit nemcsak kielégített, de meglepett, mert nekiünk vidékieknek természetesen ritkán van alkalmunk és szerencsénk oly két művészhez, mint Hollósyné és Füredyhez, és ez okból csak annyit mondunk, hogy mindketten szokott jelességgel énekelének, s ámbár az általuk külön és együtt énekelt népdalok gyönyörűek valának, mindazáltal a jelenvolt közönséget a Robertbol előadott dallamok ragadák el leginkább, mert ezt legjobban ismerte, s hogy majd minden darabot ismételnök kellett.

A közreműködött műkedvelőket bírálni vonakodunk, épen mert műkedvelők, s csak egyszerűen megemlítjük, hogy Szabó Minka és báró Duka Mari kisasszonyok, azután Turi Etelka asszonyság, ugy Vajna Miklós és Maschek urak voltak szívesek közremunkálni, s zajos tapsokban részesülének; — a temesvári helybeli viszonyok ismertetése tekintetéből el nem fojthatjuk azon megjegyzést: hogy ezen hangversenyben csak egyetlenegy gyárkúlvárosi egyén volt jelen.

Heti szemle.

A magyar academia hir szerint, — mint a „Pesti Napló“ írja — f. é. october 15-kén nagy gyűlést fog tartani. Adja Isten, hogy úgy legyen. Mert ezért buzgó imádság epedez százezrek ajakán.

— A francia kormány 30,000 frankkal járult Henszلمان Imre hazánkfának építészeti archaeologikus munkájának kinyomatási költségeihez, (P. N.)

— Csütörtökön estve a vasuti vonat Czepléd előtt kénytelen volt megállni, — a mozdony sem előre sem hátra nem akart menni. Hoztak tehát más mozdonyt, és evvel tovább robotgok a bánságba. Midőn a vasutvontat megállt, néhány utazó unalomból leszállt. A vonatvezető egyikét azoknak, — egy tőzgyökeres magyar embert, — ily módon megtámadta: „Ki adott önnek engedelmet a leszállásra?“ Mire ez egykedvűen a kérdő felé fordulván, azon humoristicus kérdéssel válaszonzott: „hát önnek ki adott engedelmet a megállásra?“

— Hunfalvy Pál szerkesztése alatt megjelenő „Magyar nyelvészet“ III. folyamának 6-dik avagy utolsó füzeté megjelent. Előfizetés hirdettetik a IV. évfolyamra, mely nagy 8-ad réltben 5 ives hat füzetben fog megjelenni. Előfizetési ára postai szétküldéssel együtt 5 pfér. Ajánljuk hazai nyelvünk minden barátjának legbuzgóbban.

— Oroszország a dohányegyedáruság megszüntetéséről gondoskodik; a varsói kormány e tárgyban megkérdezettvén, oda nyilatkozott, hogy az egyedáruság megszüntetéséből származó jövedelemapadást a külföldi dohánytól fizetett beviteli vám kiegyenlítendő, s a dohánygyártásnak belföldön való emelkedése sem csekély előnnyel bíztat.

— Angolhon és hihetőleg a világ legmélyebb köszen aknája Duckinfield mellett Cheshire megyében található, mely 12 évi munka után elkészült. Ezen akna 2059 láb mély, és mintegy egy millió pférba kerül.

— Igazi Yankee lányka. Midőn egykor Readingban a predikátor a gyermekeket kátézálta, a poklot igen festőileg mint szörnyű örvényt lerajzolá, teli örök tüzzel és rémitő parázsszal. Egy embernek lánya, kinek sok köszenbányái voltak, távolabb állván a hallgatók közt, látható részvétellel hallgatta, szemérmesen elötölakodott, hogy a predikátorhoz közeledhessen. „Előre kedves leányom,“ szól most ez, „talán valami közelebbet akarsz tudni e tárgyról?“ „Oh, kedves plébánus ur, — úgy szól a gyermek, — nem tehetné-e ön, hogy az ördög az ő köszeneit papa uramtól vásárolná?“

— Rékason aug. 11-ről 12-re eső éjjel nagy tűz volt. Zsak Fülöp, kereskedőnek szőlőjében lévő házak, borsajtó, kádak, hordók s a t. a vad elem martalékaúl estek. Ezen vagyon 6000 pférnyi értékben volt biztosítva a nuova societá commerciale d' Assicurazioni triesti társaságnál.

— Báró Prónai Gábor szép munkáját: Vázlatok a magyar nép életéből, mely irodalmunk talán első fényűzési műve volt, és 32 pférba kerül, — mint tudjuk Gróf András Manó: Utazás keletindióban című munkája által túlszárnyaltatott, mely ennél is pompásabb és 40 pférba kerül. Most gróf Forray István fogja a keleti utazásának leírását kiadni, 42 színezett képpel. A kötet ára 80 — mond nyolcvan pengő forint lesz.

— E napokban Magyarország orvosi névtárának első része megjelent. Cs. kir. budai helytartósági osztályban orvosi tanácsos: Dr. Hollán Adolf, Ferenc-József rendű lovag. — Cs. kir. országos orvosi bizottmány elnöke: az orvosi tanácsos. Tagjai orvosokból: Dr. Balassa János, Dr. Brunner Ferenc, Dr. Csaszur Márton, Dr. Löblin Ignác, Dr. Schwartz Ferenc, Dr. Tormay Károly. Seborvosokból: Erényi Antal. Gyógyszerészekből: Unger Ferenc. Allatorvosokból: Dr. Szabó Alajos. Tollvivő: Dr. Hartl Alajos. — Buda sz. kir. országtőváros, 2³/₁₀ □ m. f. terü, 58561 lakossal, orvost számál 20, seborvost 26, állatorvost 1, bábát 78, gyógyszer-tárt 11. — Pest sz. kir. város, 1⁸/₁₀ □ m. f. terü, 131,705 lakossal, orvost számlál 197, seborvost 73, állatorvost 12, bábát 188, gyógyszer-tárt 14. — Pest-Pilis megyében, 7 kerület, 145 község, 83⁷/₀₁ □ m. f. terü, 225,775 lakos, Buda-Pest orvosait ide nem számítva, orvos 19, seborvos 58, bába 112, gyógyszer-tár 18. — Borsod megyében, 5 kerület, 172 község, 56¹/₇ □ m. f. terü, 186,767 lakos, főhely: Miskolcz,

orvos 18, seborvos 11, állatorvos 3, bába 26, gyógyszerár 10. — Csongrád megyében, 1 szab. kir. város, 5 kerület, 13 község, 56⁹/₁₀ □ m. f. terü, 192,386 lakos, főhelye Szeged sz. kir. város, orvos 18, seborvos 18, bába 26, gyógyszerár 11. — Esztergom megyében, 1 városi kerület, 3 kerület, 60 község, 30⁹/₁₀ □ m. f. terü, 97,941 lakos, főhelye: Esztergom szab. kir. város, orvos 15, seborvos 12, állatorvos 1, bába 44, gyógyszerár 5. — Heves megyében, 1 szab. kir. város, 4 kerület, 122 község és pusztá, 59⁵/₁₀ □ m. f. terü, 161,069 lakos, főhelye: Eger szab. kir. város, orvos 18, seborvos 17, állatorvos 2, bába 86, gyógyszerár 11. — Szolnok megyében, 3 kerület, 35 község; 51¹/₁₀ □ m. f. terü, 109,300 lakos, főhelye: Szolnok, orvos 11, seborvos 13, állatorvos 2, bába 30, gyógyszerár 4. — Fehér megyében, 1 szab. kir. város, 4 kerület, 92 község, 68³/₅ □ m. f. terü, 184,594 lakos, főhelye: Fehérvár, orvos 18, seborvos 42, bába 61, gyógyszerár 11. — Jászkun főkapitányságban, 6 kerület, 31 község, 93⁵/₁₀ □ m. f. terü, 187,764 lakos, főhelye: Jászberény, orvos 19, seborvos 16, állatorvos 1, bába 57, gyógyszerár 15. Folytatása következik.

— Fehér megye hivatalos jelentése folytán (a cs. kir. helytartósági osztályhoz Budán) a szarvas marhák közt Iszka-Sz.-Györgyön és Mohán a száj- és körömfájás uralkodik, ugyanis az első helyen 271 darab közül 24 száj- és 46 körömfájásban szenved, a másodikban 188 közül, 75 van e bajnak aláesve. — Sár Sz.-Miklóson és Pusztá-Menyődön pedig a lépene mindegyik helyből két darabot tett áldozatjává. — Okául az ottan huzamos ideig tartott szárazságot adják.

— Épen most halljuk, hogy a gazometer Pesten légbe repült, roppant kárt okozott, és a mi fő, több ember halálába is került.

— Kimondhatlan örömeinkre szolgál tiszt. olvasóinkat tudósítani, hogy ezen század legmerészebb és legnagyobb szerűbb eszméje: Európának távirati összeköttetése Amerikával sikerült. Ezen győzelme az emberi szellemnek egész Angolhonban a napi beszéd tárgya, és azok is, kik ezen nagyszerű mű létesítésén tetteleg fáradoztak, meglepetve érzik magukat, miután azelőtt két kísérlet már meghiusult. A villanyos sodronyt, mely a tenger fenekére lerakott, a „Niagara“ nevű hajó vitte Amerikába, és avval augst 5-kén szerencsésen Newfoundlandba megérkezett. Az ellenrész hajó „Agamemnon“ Valentiában működött, és midőn az összeköttetés helyreállított, a két hajó kölcsönösen távírozták jeleiket Newfoundlandból Irlandba. Még csak arról akarnak meggyőződni, hogy egy perc alatt hány szót lehet távírozni Amerikából Európába. Azon társaság részvényei, mely e műt létre hozta 4 nap alatt 50 fonttól 800–1000 fontra emelkedtek. A vállalat költségei máris fedezve vannak, sőt maradt is valami. A mennyire lapunk szűk körében tehetjük ezen büszke diadalról az emberiségnek, még közelebbi adatokat fogunk hozni.

— Borelli híres szárd mérnök távirati készülékével Párisba megérkezett, a mely a távirati levelezést azzá teendi, a mi kell, hogy legyen. Nem fogják ezentúl amaz asszonyt kinevetni, ki távirati sürgőnyt kapván fiától, erővel azt követelte, hogy saját fiának, nem pedig valamely hivatalnok írását akarja olvasni. A távirat nyomtatott és írott dolgokat másolni fog. Az illető rendszer azon befolyáson alapul, melyet a villanyosság a fémekre gyakorol. A sürgönyök tehát fém papírra íratni fognak. A készülék alá adva, a villanyosság a fém alkatra hatást gyakorland, és a legközelebbi állomáson lévő üres, szinte elkészített, és bizonyos színnel bíró papír, ezen színt a villanyosság vegytani befolyása következtében megváltoztatandja. A beirt helyek, miután a ténna nem vezető (conductor) elszigetelt helyeket képezendnek, és a papírt az illető állomáson a villanyosság vegytani befolyása ellen védik, tehát ezen papír annyiban megtartandja színt változatlanul, a mennyire a fém papír a távírozó helyen beírva volt; azaz valóságos másolatját mutatni fogja az eredetinek. Azon levelező, ki erről tudósít, születé-

sére nézve magyar, aranyos papírra, minőbbe a bonbonokat szokták göngyöltetni közönséges ténál ezen szavakat írta: Vive la Hongrie! és ő ugyan azon percben egy sárga szalagon a szoba másik zugában, hol a második készülék állt, eme szavakat híven másolva találta. A sárga papír a be nem irt helyeken kékre változott, tehát az írás sárgán látszott keresztül. A kezelés itt mondhatlanul gyors, és tévedés nem is képzelhető. Légtünemények semmi hatást nem gyakorolnak ezen gépre.

— A Jász-Kún kerületek testületileg 50,000 pfrttal járultak a nemzeti színház alaptőkéjéhez. Ez összegbe nem foglaltatik az egyesek magán adománya.

Ö cs. kir. apostoli Felseje f. évi július 26. legfelsőbb határozata által hg. Liechtenstein Frigyes tábornagyot kormányzóvá és parancsnokká tábornokká Erdély nagyfejedelemségében legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

— A bécsi academia a velencei és milanoi levéltárakat megvizsgáltatván, ott több Magyarországra nézve igen érdekes okmányra talált. Egyik velencei követ tudositványa Magyarországra rövid idő múlva ki is fog adatni. Erdély kútforrásait is tanulmányozzák most Bécsben. (Tan. lapok.)

Temesvári ujdomságok.

* Temesvárról Kikindára vasuton 1 frt. 53 krért lehet utazni, a bérkocsisnak azonban, ki a váról a vaspályára visz a reggeli vonathoz 2 frtot kell fizetni. Tudunk esetet, hogy egy Szegedről a vaspályán jött utazó 4 pengő forintot volt kénytelen fizetni annak, ki kalauza volt a városba. No, tehát még is haladunk, ha a bérkocsisnak csak 2 pengőt fizetünk.

* Panaszolnak, hogy a pénzbevéltási boltokban kevés concurrentia van. Szép, — egy év előtt még egyetlen ilyen vállalatunk nem volt. Halljuk, hogy nem sokára még egy pár ilyen bolttal gazdagodnak. Valóban gazdagodás ez?

* Az esernyő nálunk permanentiában nyilatkoztatott. Mikor van nálunk nap, hogy eső nem volna? — és ez okozza a német színház igazgatójának igen is alapos szomorúságát. Az arenában csak igen ritkán, és akkor is háborgatva az időjárás által előadások adathatnak. A hallgatókat csak nagyító üveggel kell keresni. Mit mondjunk többet: a földszinti helyen már a fű terem mindenütt.

* Az alakulandó temesvári zeneegylet alapszabályai a helytartóság által jóváhagyattak. Ennél fogva holnap, aug. 18. reggeli 11 órakor a kegyesrendiek zárdájában közgyűlés fog tartatni, melyre mindazok meghívotnak, kik magukat az alárírási iven mint alapítók, tagok vagy részvevők bejegyezték. Az említett közgyűlés a védnököt, elnököt, elnöki helyettest, és a választmányt választandja.

Szerkesztői távirda.

G. Gy. urnak Uj-Aradon. A közbejárás megtörtént. Azóta hiheőleg a válasz birtokában is leend. Külömben örülünk, figyelemzetésünk oly jó fogadtatásának.

Sárváry Béla urnak Pesten. Köszönettel vettük.

Hazánkfiának Berlinben. Adni fogjuk legközelebbi alkalommal.

N. N. urnak ... on. Mathematikai cikket nem adhatunk. Ilyent még az Uj M. Muzeum is csak gyéren hozott.

Z. J. urnak Szarvason. Ajánlatát kedvesen vettük; tessék mielőbb hozzáfogni.

Kr. M. urnak Belgrádon. Ne várokoztasson soká becses válszára.

Appius Claudius szerzőjének. Az utolsó küldemény sajnálatunkra nem elég jókorjött, hogy a jelen számba bevehettük volna. Használni fogjuk azomban még a használhatókat. Folytatást kérünk.

Hirdetések.

(25)

Felhívás mérnök urakhoz.

Temés és Torontál megyében fekvő több kisebb és nagyobb kiterjedésű uradalmakban, az urbéri rendezés és tagosítás eszközlése végett azon t. c. mérnök urakat, kik a mondott célra szükséges mérésekre vállalkozni akarnak, felkérem, méltóztassanak engemet szóbeli avagy bérmentes írásbeli ajánlataikkal, mikhez a netán hasonló munkálatok bevégzését mutató bizonyítványaik is csatolandók, Temesvárott megkeresni.

Temesvár au. 12. 1858.

Túry Sámuel

ügyvéd.

(3—1)

(24)

Ajánlás.

Árúszállítmányi üzletemnek

mindinkább növekedő kiterjedése képessé tesz, mindenkor a legelőnyösebb feltételek mellett, bár minemű mind **kereskedelmi**, mind **uti javak**,

podgyászok s a t.

tovább szállítását általvenni, és a t. c. közönségnek a legpontosabb szolgáltatást igérni.

Krayer József.

Szállítmányi üzlet és iroda:

Temesvárott, belváros, bécsi utca, a volt Strohmayerféle házban a **cúkor süvegnél.**

(3—1)

Nyilvános jelentés.

(26)

F. é. július 24. az én nyári repcém Ferendian igen erős jégeső által összeveretett, és nekem tetemes kárt okozott. Miután azonban, mint minden földművelő gazdának illenék, ezen csapás előtt magamat biztosítottam, a legloyalisabb módon és minden haladék nélkül történt kárfelvétel után a

teljes kárpótlást 8943 pft. 28 krral

megkaptam

K u n e w a l d e r t e s t v é r e k

kezeből Pesten

a cs. k. szabadalm. triesti

ASSICURAZIONI GENERALI

társaság főügynökeitől

mely körülményt azért hozom nyilvános tudomásra, köszönetem kifejezése mellett, hogy minden természettermékeinek a bekövetkező elemi károk elleni biztosításra saját javára buzdítsam, s ösztönözsem.

Butyin augusztus 1. 1858.

Ifjabb Báró Hiller Gundár.

(27) Báró Sina Simon Blumenthali tisztartósága részéről közhírré tétetik, hogy e folyó évi augusztus 30-án, a Blumenthali tisztartósági irodában tartandó árverés után, a Német-Bencseki, Oláh-Bencseki és Féregyházi korcsmáltatási jog, a hozzátartozó fogadókkal s csapszékekkel, e folyó évi nov. 1-től számítandó három évre haszonbérbe adatik.

A haszonbérleti feltételek nevezett tisztartóságnál előlegesen is megtekinthetők.

Blumenthal aug. 16. 1858.

(3—1)

(18)

Figyelmeztetés!

Sok oldalról értesülvén : hogy több alkusz és zúgíró a környéket bejárja s a földbirtokos urak és mezei gazdáktól nevezetes pénzöszteteket csal ki, azon ürügy alatt: hogy nekik a bécsi banktól kölcsönt szerzend, és e végre a bank által meg van bizva, — mind a bécsi bank jó hírnevének megővésére, mind a tisztelt közönség elámitásának és károsításának megelőzése tekintetéből a tisztelt közönségnek tudtára adni szükségesnek látom: hogy a bécsi bank, az álladalmi szerkezetben elfoglalt helyzeténél fogva, tekinteten alólinak tartja, bárkit is pénznek tőle való kölcsönzésére felszólítani, tehát minden illetén házalló egyén megbízás nélkül jár el; — mindazáltal a bécsi bank igazgatósága a tisztelt közönség iránti tekintetből és könnyebbségére folyó évi mártius 26-ról 739. szám alatt kelt végzésével engem bizott meg azzal, hogy a bécsi banktól kölcsönt szorgalmazóknak kérelmeik szerkesztése körül én segítségükül legyek, s utmutatást adjak; — a mennyiben tehát bárkinek e célból tanácsra avagy felvilágosításra szüksége van, legyen szives levélben, vagy személyesen hozzám fordulni és én a kívánandókkal minden készséggel szolgálók, megjegyezvén: hogy ebbeli közbenjárásomért a bank által jutalmazatom.

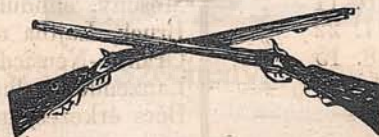
Temesvár 1858 augusztus 1-jén.

Stokinger Móric.

(19)

S z a l a y G á b o r

p u s k a m ű v e s

(lakása Gyorgyevits, most Petrovitsház a belvárosban)

Temesvároott

mindennemű **vadász-** és **golyópuskát**, és **pisztolyokat** készít, mindenkor a **vadászfegyverek nagy készletével** ellátva van, és bármennemű **fegyverekre** rendeléseket fogad, — nemkülönben ócska **fegyvereket** ujak ellen becserél.

Miután ő bel- és külföldi fegyvergyárakkal összeköttetésben áll

 ezen okból azon kellemes helyzetben van, hogy sokkal **jutányosabb árakat** szabhat,

mint valamennyi bizottmányos, és fegyverkereskedők; minden nála vett fegyverért egy **egész évi jótállás** (3—1) biztosittatik.

(21)

H i r d e t é s.

Az alóli igazgatóság nyilvános tudomásra juttatja, hogy augusztus 15-kétől kezdve az eddigi Lanzendorf melletti állomás a Bécs-Győr-Ujszónyi vasutvonalon jelenlegi helyén megszüntetni és a Laxenburg-Lanzendorf-Schwechat utnak kereszteszésére, Alsó-Lanzendorf mellé fog áthelyeztetni.

Ennél fogva a fentebbi naptól kezdve a személyfelvétel, nemkülönben a podgyász, — gyorsáru és teherfelvétel — és kiszolgáltatás a felállított új állomásban történendik.

Bécs augusztus 4-én 1858.

A cs. kir. szab. osztrák állami vasuttársaság

főigazgatósága.

(3—1)

(17) Pap Albert

hangszerész Temesvárott

(József külváros, 3 futár utca, 93-dik szám)

mindennemű billentyűs hangszert, úgymint: *orgonát, fisharmonikát, játszószekekrényt, kintornát, melodiont* stb. készít, és új *bécsi zongorákat* is raktarában tart, hol ezek a legjutányosabb áron kaphatók.

Midőn ezennel saját készítményeit, és rendelt áruait a tisztelt közönség figyelmébe ajánlaná, tudtul adja egy-

zersmind, hogy mindennemű igazításokat, ujtásokat a fennebbi hangszereken elvállal, és azokat hangolni is kész.

Ezen műhelyben, mely már néhány év óta Temesvárott létezik, már is több tetemes nagyságu orgona készült, és most is készül. Reményt vetve a t. c. szakértő honfiak pártolásába, a műhely tulajdonosa semmit sem mulasztani fog, hogy a kikért bizalmat ezentul is kiérdemelje, valamint azon is leendő, hogy műhelye idővel valódi hangszer gyárrá kinőhesse magát.

(6—1)

Hirdetés.

(23)

Folyó évi augusztus 15-étől fogva a Bécs-Ujszónyi vasutvonal közlekedési rendében változások életbe léptetnek, és a vonatok ezen időtől kezdve következő módon fognak közlekedni.

A. Béctől Ujszóny irányában.

B. Ujszónytól Bécs irányában.

Állomások	Vegyes vonat I.	Személy vonat III.	Állomások	Személy vonat IV.	Vegyes vonat II.
Bécs, elindulás	8. — reggel	4. 10 délut.	Ujszóny, elindulás	— —	2. 5 délut.
Lanzendorf, elindulás	8. 23 "	5. — "	Győr } érkezés	— —	3. 25 "
Gramat-Neusiedl, elindulás	8. 55 "	5. 27 "	Győr } elindulás	5. 48 reggel	3. 37 "
Bruck, Lajtha mellett, elindulás	9. 47 "	6. 11 "	Mosony, elindulás	6. 44 "	4. 41 "
Mosony, elindulás	11. 12 "	7. 22 "	Bruck, Lajtha mellett, elindulás	8. 2 "	6. 16 "
Győr, } érkezés	12. 10 délbén	8. 15 "	Granat-Neusiedl, elindulás	8. 50 "	7. 12 estve
Győr, } elindulás	12. 20 "	— —	Lanzendorf, elindulás	9. 14 "	7. 38 "
Ujszóny érkezés, elindulás	1. 36 délut.	— —	Bécs érkezés, indulás	9. 37 "	8. 7 "

Valamennyi vonat Bécsben a cs. kir. déli vasutnak vonataihoz kapcsolható.

A mellékállomásokból történhető elindulások ideje azon utirendből kivehetők, melyek minden állomáson felragasztvák.

Bécs augusztus 9- 1858.

A cs. kir. szab. osztrák-álladalmi vasutttársaság

főigazgatóságától.

(3—1)

(20)

H i r d e t é s .

Az alólírt főigazgatóság szerencsét vesz magának a t. c. közönségnek tudtára adni, hogy a vasutvonal **Temesvártól Buziásig** július 20-kától fogva a közönséges forgalomnak általadatott.

Ezen vonal, a **Jassenova és Oravicza** közti szárnyvonallal együtt, most a **Marchegg és Temesvár** közti pályával közvetlen összeköttetésben áll, és a délkeleti vonalnak egyik kiegészítő részét képezi; a most tökéletesen befejezett délkeleti vaspálya minden állomásaiban tehát jelenleg minden irány felé személyek utazhatnak, és portékák szállíthatók, és hozathatók.

Bécs július 31-kén 1858.

A cs. kir. szab. osztrák állami vasutttársaság

főigazgatóságától.

3—1)

Alólírt kedves kötelességének tartja az első magyar biztosító társaságnak nyílt eljárásért, mely a Török-Becsén kvó s biztosítva volt lakházának kö-

zelebb történt elégeséből eredt kárnak legottani kipuhatólása iránt nemcsak haladéktalan intézkedett, de a kárpótlási összeget is teljes megelégtülésére még

a számlahelyesítés napján neki kifizet-teté, — nyilvános haláját kifejezni.

Török-Becsén július 29. 1858.

(20)

Wittmann Domonkos.